

2015 m. kovo 12 d., ketvirtadienis

P8_TA(2015)0080

Padėtis Venesueloje

2015 m. kovo 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Venesueloje (2015/2582(RSP))

(2016/C 316/22)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl padėties Venesueloje, ypač į 2014 m. vasario 27 d. rezoluciją dėl padėties Venesueloje ⁽¹⁾ ir 2014 m. gruodžio 18 d. rezoluciją dėl demokratinės opozicijos persekiojimo Venesueloje ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į 2012 m. balandžio 20 d. rezoluciją dėl Europos investicijų už Europos Sąjungos ribų teisinio saugumo ⁽³⁾,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. vasario 23 d. Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojos Federicos Mogherini pranešimus spaudai dėl Karakaso mero Antonio Ledezmos suėmimo ir padėties Venesueloje,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. vasario 26 d. JT generalinio sekretoriaus atstovo spaudai pareiškimą dėl padėties Venesueloje,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. vasario 25 d. Pietų Amerikos tautų sąjungos (UNASUR) generalinio sekretoriaus ir buvusio Kolumbijos prezidento Ernesto Samperio pareiškimą dėl padėties Venesueloje ir 14-mečio moksleivio Kluiverto Roa žūties,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. vasario 24 d. Amerikos šalių žmogaus teisių komisijos (IACHR) pareiškimą,
  - atsižvelgdamas į JT Generalinės Asamblėjos Žmogaus teisių komisijos Savavališko įkalinimo darbo grupės 2014 m. rugpjūčio 26 d. nuomonę,
  - atsižvelgdamas į 2014 m. spalio 20 d. JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro pareiškimą dėl protestuotojų ir politikų suėmimo Venesueloje,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą, kurį Venesuela yra pasirašiusi,
  - atsižvelgdamas į organizacijos „Amnesty International“ 2015 m. vasario 25 d. paskelbtą 2014–2015 m. ataskaitą „Žmogaus teisių padėtis pasaulyje“ ir į organizacijos „Human Rights Watch“ 2015 m. vasario 12 d. paskelbtą ataskaitą dėl Venesuelos „Nauja karinė vadovybė protestams malšinti“,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi 2015 m. vasario 19 d. Antonio Ledezmą, dukart demokratiškai išrinktą Karakaso administracinio rajono merą ir vieną iš opozicijos lyderių, savavališkai suėmė gerai ginkluoti Bolivarų žvalgybos tarnybos (SEBIN) pareigūnai, net nepateikę arešto orderio ir jokių nusikaltimo įrodymų; kadangi suėmus Antonio Ledezmą jam buvo pateikti kaltinimai rengus sąmokslą ir būrus grupę nusikaltimams vykdyti (už šiuos nusikaltimus Venesueloje taikomos griežtos laisvės atėmimo bausmės) ir jis buvo įkalinamas Ramo Verdės karo kalėjime;
- B. kadangi civilių kalinimas karo kalėjime nėra suderinamas su tarptautinėmis normomis; kadangi Venesuela yra įsipareigojusi užtikrinti visų žmonių, kuriems apribota laisvė, gyvybę ir saugumą ir humanišką elgesį su jais, taip pat užtikrinti taikomas tarptautines normas atitinkančias kalinimo sąlygas;

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0176.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2014)0106.

⁽³⁾ OL C 258 E, 2013 9 7, p. 84.

2015 m. kovo 12 d., ketvirtadienis

- C. kadangi prezidentas Nicolas Maduro per nacionalinį radiją ir televiziją paskelbė, jog užkirto kelią tariamam planui destabilizuoti jo vyriausybę įvykdant valstybės perversmą, po kurio valdymą būtų perėmus Demokratinės vienybės biuras, nacionalinės asamblėjos nariai María Corina Machado ir Julio Borges bei Karakaso meras Antonio Ledezma; kadangi teigiama, jog šie opozicijos lyderiai taip pat susiję su planu nužudyti opozicijos lyderį Leopoldo Lópeza, kuris daugiau kaip metus kalinamas kariniame kalėjime; kadangi po suėmimo L. López patyrė fizinius ir psichologinius kankinimus ir buvo kalinamas vienutėje;
- D. kadangi prezidentas N. Maduro taip pat paskelbė apie keistus tariamus užsienio vykdomus šmokslus, destabilizavimo planus ir ketinimus nužudyti – tai nacionalinė administracija skelbė ne kartą;
- E. kadangi praeityje demokratinės opozicijos lyderiai buvo dažnai be pagrindo kaltinami dalyvavę tariamuose planuose destabilizuoti valstybę ar įvykdyti jos perversmą; kadangi padaugėjo kalinamų opozicijos lyderių ir studentų, dalyvavusių 2014 m. protestuose, bauginimo ir blogo elgesio su jais atvejų; kadangi Leopoldo López, Daniel Ceballos ir kiti opozicijos politikai tebėra savavališkai kalinami, kadangi María Corina Machado buvo neteisėtai ir savavališkai pašalinta iš pareigų ir išvyta iš parlamento, ir kadangi Venesuelos vyriausybė grasina parlamento nariui Julio Borgesui panaikinti imunitetą;
- F. kadangi gali būti laikoma, jog pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas, kai asmeniui, kuriam pateikti baudžiamieji kaltinimai, be deramo pagrindo taikomas kardomasis kalinimas, nes tokiu atveju kalinimas tampa baudžiamąja, o ne atsargumo priemone;
- G. kadangi, vietos ir tarptautinių organizacijų duomenimis, praėjus vieniems metams po taikių demonstracijų 1 700 protestuotojų laukia teismo, daugiau kaip 69 tebelaikomi kalėjime, mažiausiai 40 žmonių buvo nužudyta per protestus, o jų žudikai dar vis nepatraukti atsakomybėn; kadangi policija, nacionalinės gvardijos nariai ir smurtaujančios ir nevaldomos ginkluotos vyriausybę remiančios grupuotės prieš protestuotojus naudojo nežabotą jėgą ir sistemingą prievartą;
- H. kadangi demokratinėje valstybėje politinės opozicijos lyderiai neturėtų būti kriminalizuojami, turėtų būti užtikrintas visų sektorių dalyvavimas politiniame šalies gyvenime ir užtikrinamos žmogaus teisės tiems, kurie save priskiria opozicijai, kaip 2015 m. vasario 24 d. pareiškė organizacija „Human Rights Watch“;
- I. kadangi Aukščiausiojo teismo nariai atvirai atmetė valdžių padalijimo principą, viešai pareiškė įsipareigoję vykdyti vyriausybės politinę darbotvarkę ir ne kartą priėmė sprendimus vyriausybės naudai, tokiu būdu pateisindami jos nesiskaitymą su žmogaus teisėmis; kadangi 2014 m. gruodžio mėn. vyriausybę palaikanti Nacionalinės Asamblėjos dauguma paprasta balsavusių narių dauguma paskyrė 12 naujų Aukščiausiojo teismo narių po to, kai nepavyko surinkti dviejų trečdalių daugumos, kuriai surinkti būtų reikėję opozicijos pritarimo;
- J. kadangi pagal Gynybos ministerijos rezoliuciją Nr. 8610 kariškiams leidžiama naudoti šaunamuosius ginklus siekiant kontroliuoti viešus susibūrimus ir taikias demonstracijas; kadangi pagal Venesuelos Konstitucijos 68 straipsnį draudžiama naudoti šaunamuosius ginklus ir toksiškas medžiagas taikioms demonstracijoms kontroliuoti; kadangi pagal tarptautines normas karinių pajėgų naudojimas viešojo saugumo operacijose turėtų būti ribojamas;
- K. kadangi 2015 m. vasario 24 d. per demonstraciją dėl maisto ir vaistų trūkumo Tačiros valstijoje San Kristobalyje buvo nušautas 14-metis moksleivis Kluivert Roa; jis tapo pirmąja auka po to, kai buvo leista naudoti šaunamuosius ginklus tokiuose protestuose; kadangi 2015 m. vasario 25 d. Generalinė prokuratūra pareiškė, jog policijos pareigūnas, be kitų nusikaltimų, buvo apkaltintas ir tyčine žmogžudyste;
- L. kadangi žodžio laisvė ir teisė dalyvauti taikiose demonstracijose yra kertiniai demokratijos ramsčiai; kadangi lygybės ir teisingumo visiems negalima užtikrinti kiekvienam piliečiui neužtikrinus pagrindinių laisvių ir teisių; kadangi gauta daug pranešimų, patvirtinančių, jog žiniasklaidai vis dažniau taikoma cenzūra ir jos atstovai yra gąsdinami;

2015 m. kovo 12 d., ketvirtadienis

- M. kadangi Venesueloje yra didžiausios energijos atsargos visoje Lotynų Amerikoje; kadangi Venesuelos gyventojai kenčia nuo didelio pagrindinių prekių trūkumo, kadangi maisto kainos padvigubėjo ir prasidėjo maisto normavimas; kadangi valstybės nepajėgumas užtikrinti įstatymų vykdymo ir tvarkos, taip pat didėjantis politinis susiskaidymas privedė Venesuelą prie to, kad ji tapo viena pavojingiausių žmonėms šalių pasaulyje;
- N. kadangi įveikti šią sunkią krizę ir nugalėti sunkumus ateityje šiai šaliai gali padėti tik pagarba pagrindinėms žmogaus teisėms ir laisvėms ir konstruktyvus ir pagarbus dialogas, vykdomas vadovaujantis tolerancijos principu;
- O. kadangi buvo pradėtas vyriausybės ir opozicijos atstovų „Mesa de Diálogo“ (dialogas prie stalo), tačiau jis nutrauktas nepasiekus jokios pažangos;
- P. kadangi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnyje nustatyta, jog Europos investicijos trečiojoje šalyje yra pagrindinis ES bendros prekybos politikos elementas ir todėl sudaro esminę jos išorės veiksmų politikos dalį, ir kadangi pagal Lisabonos sutartį tiesioginės užsienio investicijos (TUI) priskiriamos išimtinai ES kompetencijai, kaip nurodyta SESV 3 straipsnio 1 dalies e punkte ir 206 bei 207 straipsniuose;
- Q. kadangi Venesuelos vyriausybei tenka ypatinga atsakomybė laikytis teisinės valstybės principo ir tarptautinės teisės turint mintyje tai, kad ji nuo 2014 m. spalio 16 d. yra nenuolatinei JT Saugumo Tarybos nare;
1. primena savo didžiulį susirūpinimą dėl blogėjančios padėties Venesueloje ir smerkia smurto naudojimą prieš demonstrantus; ragina Venesuelos valdžios institucijas, atsižvelgus į kelių JT organų ir tarptautinių organizacijų reikalavimus, nedelsiant paleisti Antonio Ledezmą, Leopoldo Lópezą, Danielį Ceballosą ir visus taikius protestuotojus, studentus ir opozicijos lyderius, savavališkai suimtus dėl to, kad naudojosi teise į žodžio laisvę ir pagrindinėmis teisėmis; ragina Venesuelos valdžios institucijas atsiimti nepagrįstus jiems pateiktus kaltinimus;
  2. ragina Venesuelos valdžios institucijas užtikrinti, kad Antonio Ledezmai, Leopoldo Lópezui, Danieliui Ceballosui ir visiems kitiems politiniams kaliniams būtų suteiktos jiems reikalingos medicinos paslaugos ir kad nedelsiant būtų užtikrinta nuolatinė galimybė asmeniškai susitikti su šeimos nariais ir jų pačių pasirinktais advokatais; yra labai susirūpinęs dėl blogėjančios kalinių būklės;
  3. ragina Venesuelos vyriausybę nutraukti demokratinės opozicijos politinį persekiojimą ir represijas, žodžio ir demonstracijų laisvės pažeidimus ir žiniasklaidos cenzūrą; primena valdžios institucijoms, kad opozicijos balsas yra būtina demokratinės visuomenės sąlyga;
  4. smerkia Kluiverto Roa ir kitų šešių studentų nužudymą ir reiškia užuojautą jų šeimoms; ragina vyriausybę atšaukti neseniai paskelbtą rezoluciją Nr. 8610, pagal kurią, nepaisant Venesuelos Konstitucijos 68 straipsnio, saugumo pajėgoms leidžiama naudoti galbūt mirtį galinčią sukelti jėgą naudojant šaunamuosius ginklus ir kitus galbūt mirtinus ginklus pilietiniams protestams malšinti;
  5. ragina Venesuelos vyriausybę laikytis savo konstitucijos ir tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su teismų nepriklausomumu, teise į žodžio laisvę, asociacijas ir taikius susirinkimus ir politiniu pliuralizmu, kurie yra demokratijos pagrindas; ragina Venesuelos vyriausybę sudaryti sąlygas žmogaus teisių gynėjams ir nepriklausomoms nevyriausybiniams organizacijoms vykdyti savo teisėtą veiklą – propaguoti žmogaus teises ir demokratiją; pabrėžia, kad Venesuelos vyriausybei, kaip nenuolatinei JT Saugumo Tarybos narei, tenka ypatinga atsakomybė laikytis teisinės valstybės principo ir tarptautinės teisės;
  6. ragina Venesuelos vyriausybę užtikrinti, kad kaltinimai būtų skubiai ir nešališkai ištirti nepaliekant jokių nebaudžiamumo galimybių ir visiškai laikantis nekaltumo prezumpcijos principo ir užtikrinant teisingą teisinį procesą; primena, kad valdžių padalijimo principo laikymasis yra pagrindinė demokratinės santvarkos sąlyga ir kad teisingumo sistemos negalima naudoti kaip politinio ginklo; ragina Venesuelos valdžios institucijas užtikrinti visų šalies piliečių saugumą, nepaisant jų politinių pažiūrų ir priklausymo politinėms partijoms;

2015 m. kovo 12 d., ketvirtadienis

7. reiškia susirūpinimą dėl to, kad dėl naujų protestų gali kilti daugiau smurto ir tik pagilėtų takoskyra tarp vyriausybės ir opozicijos, taip pat dar labiau paaštrėtų ir taip sudėtingi Venesueloje vykstantys politiniai įvykiai; ragina visų partijų ir Venesuelos visuomenės grupių atstovus ir toliau žodžiais bei veiksmais siekti ramybės; ragina nesiimti jokių veiksmų, dėl kurių galėtų susiformuoti įtampos ir padėties pablogėjimo atmosfera ir dėl kurių demokratinė opozicija būtų įvardijama kaip nelegali neteisėta ir (arba) būtų atšaukti rinkimai;
8. yra susirūpinęs dėl to, kad rinkimų metais politinė opozicija tapo savavališkų suėmimų ir išpuolių auka – dėl šios priežasties gali kilti abejonių dėl rinkimų proceso teisėtumo ir rezultatų;
9. ragina Venesuelos valdžios institucijas, atsižvelgiant į būsimus parlamento rinkimus, pasinaudoti šiuo laikotarpiu siekiant užtikrinti įtraukų politinį procesą, kuris būtų pagrįstas sutarimu ir bendra atsakomybe, plėtojant tikrą nacionalinį dialogą, kuriame prasmingai dalyvautų visos demokratinės politinės jėgos ir būtų užtikrinamas demokratiškumas, teisinės valstybės principo laikymasis ir visapusiška pagarba žmogaus teisėms; be to, ragina abi šalis aptarti aktualiausias šalies problemas, kad būtų imtasi būtinų ekonominių ir valdymo reformų; ragina Venesuelos valdžios institucijas užtikrinti, kad vykdant visiškai įtraukų procesą būtų surengti laisvi ir sąžiningi parlamento rinkimai, kuriuose dalyvautų visi demokratiniai veikėjai; ragina visus politinius veikėjus tęsti savo politinę kovą nepažeidžiant konstitucinės tvarkos ir atlaikant bet kokią spaudimą aštrinti veiksmus;
10. ragina Venesuelos regiono partnerius, kaip antai UNASUR ir Amerikos valstybių organizaciją, pradėti dialogą ir siekti konflikto šalių abipusio supratimo, taip pat užtikrinti visuomenės saugumą ir apsaugą kartu su galimybe grįžti į ramų ir normalų gyvenimą Venesueloje;
11. ragina ES, jos valstybes nares ir tarptautinę bendruomenę padaryti pareiškimus ir imtis priemonių siekiant tokiu sunkiu laikotarpiu parodyti solidarumą su Venesuelos gyventojais;
12. ragina Komisiją ir Tarybą rasti ir priimti priemones, būtinas norint apsaugoti Europos interesus ir užtikrinti teisinį aiškumą Europos įmonėms Venesueloje;
13. ragina Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT), ES delegaciją Venesueloje ir valstybių narių ambasadas šioje šalyje toliau atidžiai stebėti opozicijos lyderių bylų tyrimus ir teismo posėdžius; primena savo raginimą siųsti *ad hoc* Europos Parlamento delegaciją, kad ji įvertintų padėtį Venesueloje ir kuo greičiau surengtų dialogą su visų sektorių, dalyvaujančių konflikte, atstovais;
14. primena prašymą vyriausiajai įgaliotinei ir pirmininko pavaduotojai paraginti nedelsiant paleisti protestuotojus, kurie buvo savavališkai sulaikyti prasidėjus protestams;
15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai, Venesuelos Bolivarų Respublikos vyriausybei ir Nacionalinei asamblėjai, Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinei asamblėjai ir Amerikos valstybių organizacijos generaliniam sekretoriui.